

maculosa, hem toegezonden door den heere J. H. Nysten, onderwijzer U. L. O. te Meerssen, op 2 April l.l. 't Beestje is door 'n scholier buitgemaakt in 't bosch te Bunde.

Eigenaardig dat deze dieren, als ze in Limburg gevonden worden, haast immer voorkomen tusschen Bunde—Geulle.

Zonder twijfel is aldaar ergens 'n plek waar de Landsalamander gelegenheid heeft voort te teelen. We zullen trachten de plaats te vinden.

De Land- of Vuursalamander is levend-barend en brengt in April—Mei jongen ter wereld. Dat gebeurt in 't water. Men zegt dat hij (of beter zij) soms niet minder dan 50 kleintjes op 'n geschikte plaats zou deponeren. Zoo'n plaats is koud bronwater. De larven blijven daarin vier tot vijf maanden.

Wie wil, aldus spreker, er 'ns op letten of in de talrijke bronnetjes tusschen Bunde—Geulle geen zwartgrijze, soms groenachtige ± 25 tot 50 m.M. groote salamander-larven voorkomen?

Dat zijn onze zoo begeerde larven van den Landsalamander!

Spreker heeft op 4 April l.l. 'n nieuwe roekenkolonie gezien (*Corvus frugilegus*) en wel te Meerssen, vlak bij de (oude) kapelanie aldaar.

De vogels, welke in 't park der Proostdij 'n viertal nesten hebben gemaakt, waren Maandagmorgen, heel vroeg, zóódanig druk schreeuwend in de weer, dat 't heelemaal niet te verwonderen zou zijn als de omwonende menschen deze „zwartjassen" aldaar verdreven.

Iets wat bij slot van rekening toch jammer zou wezen.

Roekenkolonies worden in Zuid-Limburg meer en meer zeldzaam.

En zoo vlak bij de monumentale Meerssener kerk, welke zoo prachtig past bij 't Zuid-Limbursche landschap, passen ook wondermooi de bedrijvige roeken, die vroeger alomme in onze provincie werden aangetroffen en wier nestelplaatsen thans langzaam-aan dienen in bescherming genomen te worden door de vereeniging tot behoud van Natuurmonumenten.

De heer van Rummelen, thans 't woord verkrijgend, vervolgt zijn causerie over „de geologie van Z.-Limburg" en behandelt thans de storingen, die in 't Carboon van Z.-Limburg voorkomen. Zooals bekend is, zal de heer van Rummelen over eenigen tijd een serie artikelen in ons Maandblad publiceeren over de geologie van Z.-Limburg. Daarom wordt hier slechts vermeld, dat onze leden met veel belangstelling de heldere uiteenzetting van den spreker volgden.

Niets meer aan de orde zijnde, sluit de Voorzitter te half negen de vergadering.

VERZOEK.

Het lid J. C. Rijk, Heugemerweg 5, Maastricht, houdt zich nog steeds aanbevolen voor toezending van rupsen, poppen of levende vlin-ders van *Arctia caja* (bruine beer).

Portokosten worden gaarne vergoed.

BOS PRIMIGENIUS Bojanus.

OEROS.

Uitgebreide litteratuur over de vondsten in Nederland van *Bos primigenius* Bojanus is o.a. te vinden in „Die diluvialen Säugetiere der Niederlande" door Professor L. M. R. Rutten (1909).

Daaruit blijkt dat voor zoover men kan na-gaan, resten van dit dier maar zelden in Limburg werden aangetroffen.

Binkhorst van den Binkhorst in zijne „Esquisse géologique et paléontologique des couches crétacées du Limbourg (1859) vermeldt resten uit Wylré. Deze zouden aldaar in diluvialen grond gezeten hebben. Waar ze gebleven zijn is onbekend.

In 't Mineralogisch-geologisch Universiteits-Museum te Leiden bevindt zich 'n linker hoorn-pit gevonden nabij de Boschpoort te Maas-tricht. Denkelijk is ze alluviaal. „Das archäologische Museum in Maastricht besitzt einen Schädel, dessen Fundort unbekannt ist, der aber bemerkenswert ist durch den äusserst scharfen Winkel zwischen Occiput und Frontale" Aldus Rutten.

Dit merkwaardige stuk, waarvan we hier eene afbeelding geven (zie fig. I) berust thans in 't Maastrichter Natuurhistorisch Museum.

Fig. I. Schedel van *Bos primigenius* Bojanus in het Natuurh. Museum te Maastricht. (de bijgeplaatste rijksdaalder dient ter vergelijking van de grootte).

Foto: G. H. Waage

Blijkens de kleibrokken, welke zich nog in de schedelholte bevinden, is 't voorwerp zoo goed als zeker gevonden in Maastricht zelf. De klei toch vertoont heelemaal de eigenschappen van de klei, welke bij 't graven voor den aanleg van rioolen en fundamenteen in de Maastrichter straten te voorschijn komt.

Dit was alles wat men tot nu toe in Limburg van *Bos primigenius* Bojanus wist.

'n Nieuwe vondst van den Oeros in Limburg is daarom te meer vermeldenswaardig.

Baron de Selys Fanson te Houthem-Sint Gerlach bezit 'n rechter hoorn nog bevestigd aan een stuk craniaal, ettelijke weken geleden gevonden in de Geul aldaar. Van dit voorwerp, 't

welk uitmunt door den prachtige toestand, waarin 't bewaard bleef, geven we hier eene afbeelding (fig. II en fig. III).

Fig. II. Hoorn van *Bos primigenius* Rojanus uit de Geultehouthem-St. Gerlach. Foto: G. H. Waage.

In Zwolle worden fragmenten bewaard van een, zooals Rutten zich uitdrukt, geweldigen schedel van den Oeros.

De rechter hoornpit daarvan heeft aan den basis een omtrek van 360 m.M.

Welnu, de vondst van Houthem-Sint Gerlach haalt er niet minder dan 415!

De Hoorn, waarvan de spits sterk naar binnen is gebogen, heeft van buiten, dus van den achterkant gemeten eene lengte van 600 m.M.; van voren, van binnen gemeten 440 m.M.

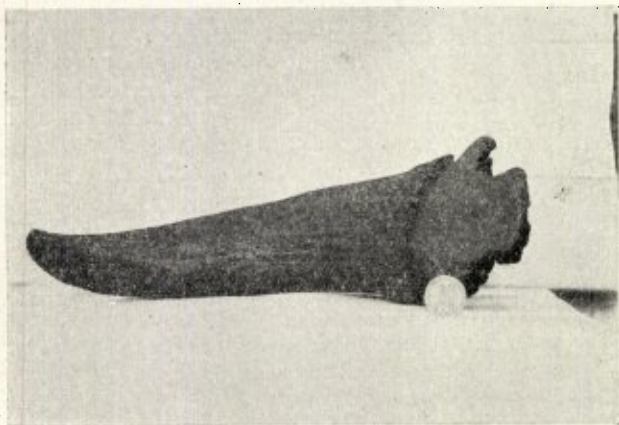

Fig. III. Idem. (Het craniaal stuk komt hier beter uit.) Foto: G. H. Waage.

't Frontale fragment is 180 m.M. hoog en 140 m.M. breed. De spanning van 't eindpunt van den hoorn tot midden op 't voorhoofd bedraagt 450 m.M.

De heele voorhoofd-breedte van 't dier heeft,

zooals uit deze gegevens blijkt, 280 m.M. bedragen.

'n Cijfer, 't welk wonderwel overeenkomt met de dito maat van den schedel uit 't Natuurhistorisch Museum te Maastricht.

8—IV—'27.

JOS. CREMERS.

REVISION DER PHORIDENGATTUNGEN, MIT BESCHREIBUNG NEUER GATTUNGEN UND ARTEN,

von H. Schmitz S. J.

(Fortsetzung).

IX. *Phora* Latr.

Latreille, in: Précis d. caractères génériques Paris 1796 p. 124. Synonyme: *Trineura* Schiner 1864; ?*Noda* Schellenberg 1803; *Philodendria* Rondani 1856. Genotypus *Musca aterrima* F. Ausführliche Diagnose bei Lundbeck 1922. Die paläarktischen Arten und in Zusammenhang damit Fragen der Synonymie, Chaetotaxie u.a. werden in einem Artikel der „Konowia“ Jg. 1927 (mit Bestimmungsschlüssel) näher behandelt, worin auch fünf neue Arten (4 aus Finland, 1 aus Oesterreich) beschrieben sind. Darunter ist auch Zetterstedts var. b von *Tr. aterrima*, als *Phora zetterstedti* n. sp. Ich begnüge mich mit diesem Hinweis und bemerke hier nur, dass von den 1920 von mir beschriebenen zehn Arten zwei sich als Synonyme erwiesen haben (*batava* m. = *velutina* Meig., *heterocerca* m. = *obscura* Zett.) Von letzterer Art, die nur nach einem ♀ beschrieben ist, konnte ich die gut erhaltene Type (Museum d. Universität Lund) untersuchen. Die Zahl der noch nicht hinreichend gedeuteten alten Speciesnamen ist also schon etwas verringert. Es bleiben eigentlich nur übrig *anthracina* Curtis, *atra* Meig., *nigra* Schellenberg, *nigerima* Macquart. Alle vier werden ohne die Typen nie gedeutet werden können, und es ist keineswegs sicher, dass sie alle echte *Phora*-Arten sind. *Atra* Meigen hat der Autor selbst später für ein Synonym von *aterrima* Fabr. erklärt; ob mit Recht, ist zweifelhaft und wird wohl nie entschieden werden, da Meigen in solchen Fällen anscheinend die Etiketten änderte und dadurch die Auffindung der Prototypen unmöglich machte. Eine *atra* Fallen Brues 1915 p. 108 gibt es nicht, sie wird von Fallen selbst *atra* Meig. genannt.

Anzahl der beschriebenen Arten 23, alle aus dem paläarktischen und nearktischen Gebiet. Die nordamerikanische *Ph. montana* Brues soll auch in den Anden von Peru vorkommen. Ausserhalb des Hochgebirges ist in den Tropen nie eine *Phora* gefunden worden. Entwicklungsgeschichte unbekannt.

X. *Trineurocephala* Schmitz.

Schmitz, in: Jaarboek Nat. Genoot. Limburg 1920—'23 (1923) p. 57. Gattungsdiagnose eben-